

Konstitutionsutskottets betänkande 2021/22:KU42

Indelning i utgiftsområden

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner regeringens förslag till ändringar av ändamål och verksamheter på utgiftsområden.

Ingen följdmotion har lämnats med anledning av de aktuella förslagen.

I betänkandet finns en reservation (M, SD, KD).

Behandlade förslag

Proposition 2021/22:100 2022 års ekonomiska vårproposition, förslagspunkterna 2 och 3.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	6
Utskottets överväganden.....	7
Ändrad fördelning av ändamål och verksamheter på utgiftsområden.....	7
Reservation	9
Ändrad fördelning av ändamål och verksamheter på utgiftsområden (M, SD, KD).....	9
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	10
Propositionen	10
<i>Bilaga 2</i>	
Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2021/22:MJU7y	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ändrad fördelning av ändamål och verksamheter på utgiftsområden

Riksdagen godkänner regeringens förslag till

a) ändring av ändamål och verksamheter som ska innefattas i utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård respektive utgiftsområde 21 Energi (avsnitt 11.1 i propositionen).

b) ändring av ändamål och verksamheter som ska innefattas i utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård respektive utgiftsområde 21 Energi (avsnitt 11.2 i propositionen).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:100 punkterna 2 och 3.

Reservation (M, SD, KD)

Stockholm den 9 juni 2022

På konstitutionsutskottets vägnar

Hans Ekström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Hans Ekström (S), Marie Granlund (S), Lars Jilmstad (M), Per-Arne Håkansson (S), Per Schöldberg (C), Ida Drougge (M), Fredrik Lindahl (SD), Tuve Skånberg (KD), Daniel Andersson (S), Lars Andersson (SD), Camilla Hansén (MP), Erik Ottoson (M), Sofie Eriksson (S), Stefan Plath (SD), Jessica Wetterling (V), Ann-Sofie Alm (M) och Nina Lundström (L).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet förslagspunkterna 2 och 3 i 2022 års ekonomiska vårproposition (prop. 2021/22:100). Förslagen gäller flytt av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden fr.o.m. 2023. Inga motioner har lämnats in med anledning av förslagen. Regeringens förslag finns i bilaga 1.

Utskottet har gett näringsutskottet och miljö- och jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig över förslagen.

Miljö- och jordbruksutskottet yttrade sig den 31 maj 2022 över regeringens förslag (yttr. 2021/22:MJU7y). Yttrandet finns i bilaga 2.

Näringsutskottet har inte yttrat sig.

Bakgrund

Indelning av statens budget i utgiftsområden

I Riksdagsutredningens slutbetänkande 1993/94:TK3 diskuterades ett antal principiella grunder för indelningen av statens budget i utgiftsområden med utgångspunkt i de krav på en sådan indelning som härrörde från den s.k. rambeslutsmodellen. Indelningen borde enligt utredningens mening tillfredsställa krav på politisk relevans, statsfinansiellt lämpliga avgränsningar samt möjlighet att göra meningsfulla prioriteringar och följa upp resultaten. Utgiftsområdena borde enligt utredningen ha en över tid önskvärd fasthet som ändå kunde förenas med flexibilitet och situationsanpassning. Konstitutionsutskottet tillstyrkte utredningens förslag i denna del, och riksdagen biföll utskottets förslag (bet. 1995/96:KU21, rskr. 1995/96:157–160).

Statens utgifter ska hänföras till utgiftsområden som anslagen ska fördelas på, om inte riksdagen genom lag har beslutat något annat (9 kap. 5 § riksdagsordningen). Av tilläggsbestämmelse 9.5.3 till riksdagsordningen framgår utgiftsområdena och deras benämningar. Dessutom följer av bestämmelsen att beslut i fråga om vilka ändamål och verksamheter som ska innefattas i ett utgiftsområde fattas i samband med beslut med anledning av den ekonomiska vårpropositionen. Utgiftsområdenas innehåll är dock inte reglerat i riksdagsordningen eller i någon annan lag. Våren 1996 presenterade konstitutionsutskottet ett förslag till indelning av budgeten i utgiftsområden, vilket även innefattade en förteckning över verksamheter, bidrag, myndigheter m.m. fördelade på utgiftsområden (bet. 1995/96:KU21 bil. 1). Riksdagen beslutade om förteckningen i enlighet med utskottets förslag (rskr. 1995/96:157–160).

Våren 2001 beslutade riksdagen att regeringen skulle lämna förslag till ändringar i indelningen i utgiftsområden i den ekonomiska vårpropositionen och att ändringarna skulle fastställas av riksdagen i samband med behandlingen av ärendet (framst. 2000/01:RS1, bet. 2000/01:KU23, rskr. 2000/01:273). Som bakgrund till förslaget om ändringar i utgiftsområdena noterade Riksdagskommittén följande (framst. 2000/01:RS1 s. 92):

En lämplig ordning är att regeringen i vårpropositionen lämnar förslag till ändringar i indelningen och att ändringarna fastställs av riksdagen. De ändringar vi då avser är de som behövs för att utgiftsområdesindelningen ska vara förenlig dels med riksdagsordningen, dels med riksdagsbeslutet om ämnesförteckning. Samma skäl som gäller för regeringens förslag gör sig enligt vår mening gällande också i fråga om motioner. Alla förslag om utgiftsändringar som kräver ändringar i riksdagsordningen eller i den förteckning i KU-betänkandet som riksdagen ställt sig bakom med de ändringar som redan genomförts bör således beslutas under våren. Det ter sig enligt vår mening knappast rimligt att ha en ordning som innebär att hela ämnesförteckningen bifogas propositionen eller utskottsbetänkandet varje år. Det borde vara tillräckligt att bara ändringarna redovisas. Det kan vara lämpligt att med några års mellanrum – beroende på antalet ändringar – som bilaga till propositionen eller betänkandet foga en fullständig förteckning.

Våren 2009 uttalade även konstitutionsutskottet att det knappast ter sig rimligt att ha en ordning som innebär att hela förteckningen redovisas varje år, utan det borde vara tillräckligt att bara redovisa de aktuella ändringarna (bet. 2008/09:KU26 s. 9). Enligt utskottet kunde det vara lämpligt att regelbundet med några års mellanrum – beroende på antalet ändringar – redovisa en fullständig förteckning i en bilaga till utskottets betänkande. I samband med behandlingen av frågor om indelningen i utgiftsområden våren 2010 uttalade konstitutionsutskottet att en lämplig tidpunkt för att redovisa en fullständig förteckning i utskottets betänkande i normala fall borde vara vid det första riksmötet i varje mandatperiod (bet. 2009/10:KU39 s. 15).

I 2018 års ekonomiska vårproposition gjorde regeringen bedömningen att det bör anses röra sig om flytt av ändamål eller verksamhet mellan utgiftsområden när ett förslag ger upphov till ändringar i riksdagsordningens utgiftsområdesindelning eller i den ämnesförteckning för utgiftsområdena som riksdagen har beslutat (prop. 2018/19:100 s. 205 f.). Regeringen anförde att indelningen av statens budget i utgiftsområden var en förutsättning för införandet av rambeslutsmodellen i budgetprocessen. Indelningen påverkar även ansvarsfördelningen mellan utskotten (1993/94:TK3, bet. 1995/96:KU21).

Vidare anförde regeringen att det saknas en tydlig praxis för vilka förslag till beslut om ändamål och verksamheter som läggs fram i den ekonomiska vårpropositionen. Förslag till beslut har lagts fram i den ekonomiska vårpropositionen utan att förslagen påverkar vare sig riksdagsordningens utgiftsområdesindelning eller den ämnesförteckning som konstitutionsutskottet upprättat.

Konstitutionsutskottet delade regeringens bedömning att det var angeläget att uppnå en ordning i frågan om riktlinjer för flytt av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden som är praktiskt genomförbar och som garanterar att beslut om vilka ändamål och verksamheter som ska innefattas i ett utgiftsområde fattas i samband med den ekonomiska vårpropositionen (bet. 2017/18:KU40). I likhet med regeringen ansåg utskottet att det bör anses röra sig om flytt av ändamål eller verksamhet mellan utgiftsområden när ett förslag leder till ändringar i riksdagsordningens utgiftsområdesindelning eller i den ämnesförteckning för utgiftsområdena som har beslutats av riksdagen.

Senast en fullständig ämnesförteckning över fördelningen av budgetens ändamål och verksamheter på utgiftsområden godkändes av riksdagen var våren 2019 (bet. 2018/19:KU33 bil. 4, rskr. 2018/19:256–257).

Propositionens huvudsakliga innehåll

2022 års ekonomiska vårproposition (prop. 2021/22:100) innehåller bl.a. regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Riktlinjernas syfte är att ange politikens inriktning inför budgetpropositionen för 2023. Denna del behandlas av finansutskottet.

I den del som behandlas i detta betänkande föreslår regeringen att riksdagen godkänner två ändringar i fördelningen av ändamål och verksamheter på utgiftsområden (förslagspunkterna 2 och 3). Ändringarna rör frågor om laddinfrastruktur och biogasstöd.

Utskottets överväganden

Ändrad fördelning av ändamål och verksamheter på utgiftsområden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag till ändringar i fördelningen av ändamål och verksamheter på utgiftsområden.

Jämför reservationen (M, SD, KD).

Propositionen

I propositionen lämnar regeringen förslag till ändringar i fördelningen av ändamål och verksamheter på utgiftsområden. Av propositionen framgår det att de föreslagna ändringarna genomförs först efter riksdagens ställningstagande, vilket innebär att de inte ingår i de beräkningar för utgiftsområdena som görs i propositionen (prop. 2021/22:100 s. 159).

Laddinfrastruktur

Regeringen vill stärka förutsättningarna för att samlat kunna följa upp och redovisa frågor kopplade till laddinfrastruktur. Åtgärder som rör laddinfrastruktur hör till utgiftsområde 21 Energi eftersom de utgör energipolitiska verktyg. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att de ändamål och verksamheter som avser laddinfrastruktur och som finansieras från anslaget 1:23 *Laddinfrastruktur* inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård flyttas till utgiftsområde 21 Energi.

Biogasstöd

Regeringen vill stärka förutsättningarna för att samlat kunna följa upp och redovisa frågor kopplade till biogasstöd inom utgiftsområde 21 Energi. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att de ändamål och verksamheter som avser biogasstöd och som finansieras från anslaget 1:24 *Biogasstöd* inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård flyttas till utgiftsområde 21 Energi.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet yttrade sig den 31 maj 2022 över regeringens förslag (ytr. 2021/22:MJU7y).

I yttrandet anförs att miljö- och jordbruksutskottet i likhet med regeringen anser att det är motiverat att stärka förutsättningarna för att samlat kunna följa upp och redovisa frågor kopplade till laddinfrastruktur och att åtgärder som

rör laddinfrastruktur hör till utgiftsområde 21 Energi eftersom de utgör energipolitiska verktyg. Utskottet delar även regeringens bedömning att förutsättningarna för att samlat kunna följa upp och redovisa frågor kopplade till biogasstöd inom utgiftsområde 21 Energi måste stärkas. Sammanfattningsvis anser miljö- och jordbruksutskottet att konstitutionsutskottet bör tillstyrka förslagspunkterna 2 och 3 i propositionen i de delar som rör miljö- och jordbruksutskottets beredningsområde.

I yttrandet finns en avvikande mening (M, SD, KD) och tre särskilda yttranden (C, L, MP).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att invända mot de föreslagna ändringarna i fördelningen av ändamål och verksamheter på utgiftsområden. Utskottet tillstyrker därmed propositionen i dessa delar

Reservation

Ändrad fördelning av ändamål och verksamheter på utgiftsområden (M, SD, KD)

av Lars Jilmstad (M), Ida Drougge (M), Fredrik Lindahl (SD), Tuve Skånberg (KD), Lars Andersson (SD), Erik Ottoson (M), Stefan Plath (SD) och Ann-Sofie Alm (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår proposition 2021/22:100 punkterna 2 och 3.

Ställningstagande

Vi anser att de ändamål och verksamheter som avser dels laddinfrastruktur, som finansieras från anslaget 1:23 *Laddinfrastruktur*, dels biogasstöd och som finansieras från anslaget 1:24 *Biogasstöd*, ska kvarstå inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård i enlighet med riksdagens tidigare beslut (bet. 2021/22:MJU1, rskr. 2021/22:109–111).

Vi anser att det behövs en samlad plan och möjlighet till uppföljning av arbetet med omställningen av transportsektorn, och då är det rimligt att laddinfrastruktur ingår som en del av klimat- och miljöbudgeten där också flera andra delar som rör omställningen av transportsektorn återfinns, t.ex. klimatbonus. I utgiftsområde 20 återfinns även flera satsningar på andra sektors omställning, såsom industriklivet för industrin. Även stödet till biogas bör förbli under utgiftsområde 20 då biogas utgör ett av de gröna bränslen som kan ersätta fossila alternativ. Biogasstödet utgör därmed en viktig klimatåtgärd.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2021/22:100 2022 års ekonomiska vårproposition:

2. Riksdagen godkänner den föreslagna ändringen av ändamål och verksamheter som ska innefattas i utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård respektive utgiftsområde 21 Energi (avsnitt 11.1).
3. Riksdagen godkänner den föreslagna ändringen av ändamål och verksamheter som ska innefattas i utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård respektive utgiftsområde 21 Energi (avsnitt 11.2).

BILAGA 2

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2021/22:MJU7y

2022 års ekonomiska vårproposition

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 10 maj 2022 att ge miljö- och jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2021/22:100 2022 års ekonomiska vårproposition punkt 2 och 3 i de delar som berör utskottets beredningsområde. Miljö- och jordbruksutskottet har beslutat att yttra sig över propositionen punkt 2 och 3 i de delar som rör utskottets beredningsområde.

Utskottet föreslår att konstitutionsutskottet tillstyrker propositionen i dessa delar.

I yttrandet finns en avvikande mening (M, SD, KD) och tre särskilda yttranden (C, L, MP).

Utskottets överväganden

Propositionen

Regeringens förslår i proposition 2021/22:100 punkt 2 att de ändamål och verksamheter som avser laddinfrastruktur och som finansieras från anslaget 1:23 Laddinfrastruktur inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård flyttas till utgiftsområde 21 Energi. Regeringen förslår i proposition 2021/22:100 punkt 3 att de ändamål och verksamheter som avser biogasstöd och som finansieras från anslaget 1:24 Biogasstöd inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård flyttas till utgiftsområde 21 Energi.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med regeringen att det är motiverat att stärka förutsättningarna för att samlat kunna följa upp och redovisa frågor kopplade till laddinfrastruktur och att åtgärder som rör laddinfrastruktur hör till utgiftsområde 21 Energi eftersom de utgör energipolitiska verktyg. Utskottet delar även regeringens bedömning att förutsättningarna för att samlat kunna följa upp och redovisa frågor kopplade till biogasstöd inom utgiftsområde 21 Energi måste stärkas. Sammanfattningsvis anser miljö- och jordbruksutskottet således att konstitutionsutskottet bör tillstyrka propositionen punkt 2 och 3 i de delar som rör miljö- och jordbruksutskottets beredningsområde.

Stockholm den 31 maj 2022

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Kristina Yngwe

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kristina Yngwe (C), Maria Gardfjell (MP), Jessica Rosencrantz (M), Hanna Westerén (S), Isak From (S), John Widegren (M), Runar Filper (SD), Magnus Manhammar (S), Elin Segerlind (V), Betty Malmberg (M), Martin Kinnunen (SD), Marlene Burwick (S), Jakob Olofsgård (L), Staffan Eklöf (SD), Ulrika Heie (C), Markus Selin (S) och Kjell-Arne Ottosson (KD).

Avvikande mening

(M, SD, KD)

Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M), Runar Filper (SD), Betty Malmberg (M), Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD) och Kjell-Arne Ottosson (KD) anför:

Vi anser att de ändamål och verksamheter som avser dels laddinfrastruktur och som finansieras från anslaget 1:23 Laddinfrastruktur, dels biogasstöd och som finansieras från anslaget 1:24 Biogasstöd, ska kvarstå inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård i enlighet med riksdagens tidigare beslut (Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2021/22: MJU1, riksdagsskrivelse 2021/22:109 - 111).

Vi anser att det behövs en samlad plan och möjlighet till uppföljning av arbetet med omställningen av transportsektorn och då är det rimligt att laddinfrastruktur ingår som en del av klimat- och miljöbudgeten där också flera andra delar som rör omställningen av transportsektorn återfinns, t.ex. klimatbonus. I utgiftsområde 20 återfinns även flera satsningar på andra sektorers omställning såsom industriklivet för industrins sida. Även stödet till biogas bör förbli under utgiftsområde 20 då biogas utgör ett av de gröna bränslen som kan ersätta fossila alternativ. Biogasstödet utgör därmed en viktig klimatåtgärd.

Särskilda yttranden

1. Särskilt yttrande (C)

Kristina Yngwe (C) och Ulrika Heie (C) anför:

Centerpartiet presenterade och röstade på vårt eget budgetförslag för 2022. I Centerpartiets budgetmotion för 2022 gjorde vi inga ändringar vad gäller anslagen som gäller laddinfrastruktur och biogasstöd jämfört med regeringens. Vi har inte heller i Centerpartiets följdmotion med anledning av 2022 års ekonomiska vårproposition gjort några ändringar vad gäller dessa anslag jämfört med regeringens.

2. Särskilt yttrande (L)

Jakob Olofsgård (L) anför:

Liberalerna går fram i riksdagen med en egen ekonomisk vårmotion. Där stakar Liberalerna bl.a. ut riktningen för att under 2020-talet återställa svensk skola till världens främsta kunskapsskola. Av särskild betydelse för arbetet i bl.a. miljö- och jordbruksutskottet är att Liberalerna också redovisar utgångspunkterna för den liberala klimat- och miljöpolitiken. Politikens uppgift är att möjliggöra, och uppmuntra till, de alternativ som tar oss åt rätt håll. Utan laddinfrastruktur inga elbilar, utan fossilfria bränslen i hamnarna kommer fartygen att fortsätta drivas av diesel eller fossil gas och utan leveranssäker el kan inte industrin ställa om sina processer. Skyddet av natur och miljö kräver tydlig reglering. Vi behöver gemensamt finansiera insatser som bevarar värdefull natur som stränder och gammelskogar. Fjäll-, skogs- och kustområden samt sjöar och vattendrag med höga naturvärden ska ha ett starkt skydd. Det allmänna ska skapa stabila spelregler som gör att företagen vågar satsa långsiktigt. Ekonomiska styrmedel ska underlätta valet av miljö- och klimatvänliga alternativ. Klimatpolitiken måste bygga på en hållbar ekonomisk tillväxt och ett växande välförhållande, i Sverige såväl som globalt. Människor måste kunna ta sig ur fattigdom. Människor som lever goda liv måste ha rätt till drömmar. De ska kunna leva sina liv som de önskar och de ska kunna förverkliga sina idéer genom att bygga och driva växande företag.

3. Särskilt yttrande (MP)

Maria Gardfjell (MP) anför:

Miljöpartiet har i sin följdmotion om 2022 års ekonomiska vårproposition inga andra förslag än regeringen vad gäller vilket eller vilka utgiftsområden anslagen för laddinfrastruktur och biogas placeras i. Klimatpolitiken omfattar alla politikområden och jag anser att både biogas och laddinfrastruktur är klimatpolitiska frågor oavsett anslaget placering.